

UNIwersytet w Białymstoku

Wydział Prawa

Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego

STRESZCZENIE DYSSERTACJI NAUKOWEJ

**PRAWO DO DOBREJ ADMINISTRACJI W POLSKIM SYSTEMIE
WDRAŻANIA FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ
TEORIA I PRAKTYKA**

mgr Wioleta Hryniewicka-Filipkowska

Rozprawa doktorska

przygotowana pod kierunkiem naukowym

dra hab. Macieja Perkowskiego, prof. UwB

Białystok 2015

STESZCZENIE

Przedmiotem rozprawy jest standard prawa do dobrej administracji w polskim systemie wdrażania funduszy Unii Europejskiej. Tematyka badawcza obejmuje koncepcję prawa do dobrej administracji, która powstała i została wyeksponowana przede wszystkim w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej, przechodząc kolejno od postulatu po niepisaną zasadę ogólną, prawo podstawowe i wreszcie pisane unormowanie w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W ujęciu wąskim system instytucjonalny UE tworzą instytucje szczebla unijnego, zaś w ujęciu szerokim także centralne i regionalne organy krajowe, które biorą na siebie odpowiedzialność za realizację unijnych zadań w myśl unijnej zasady subsydiarności. Przedstawienie jego konstrukcji i nade wszystko zasad spajających jego poszczególne elementy prowadzi do rozważań o szczególnym znaczeniu zasady subsydiarności. Dzięki temu powstaje uzasadnienie dla odnoszenia unijnego standardu dobrej administracji względem instytucji krajowych, które wdrażając fundusze UE zobowiązane są do jego stosowania.

Tematyka badawcza obejmuje zagadnienia związane z realizacją standardu prawa do dobrej administracji w polskim systemie wdrażania funduszy Unii Europejskiej. Badania empiryczne, których wyniki stanowią analizę praktyki realizacji standardu prawa do dobrej administracji w systemie wdrażania funduszy Unii Europejskiej, zostały przeprowadzone wśród polskich instytucji, które w perspektywie finansowej obejmującej lata 2007-2013 zajmowały się obsługą unijnych środków.

Celem rozprawy jest ustalenie czy standard prawa do dobrej administracji w rozumieniu Unii Europejskiej jest zagwarantowany w polskim systemie wdrażania funduszy Unii Europejskiej. Cel ten zmierzał do weryfikacji tezy, że polskie instytucje wdrażające fundusze Unii Europejskiej w związku z tym, że realizują zadania UE są jednocześnie instytucjami unijnymi *sensu largo*, zatem są związane unijnym standardem nie dobrowolnie ale wprost. Weryfikacja powyższej tezy możliwa była poprzez przyjęcie celów szczegółowych.

Rozprawę oparto o strukturę sześciu rozdziałów dzieląc ją na dwie części praktyczną i teoretyczną. W pierwszym rozdziale zaprezentowano istotę prawa do dobrej administracji, co wymagało zaprezentowania jego genezy, pojęcia oraz treści i zakresu obowiązywania. Dla uzyskania pełnego obrazu tytułowego prawa zweryfikowano także proces jego realizacji w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej. W rozdziale drugim wskazano elementy, z których składa się system instytucjonalny UE. W ujęciu wąskim tworzą go instytucje szczebla

unijnego, zaś w ujęciu szerokim także centralne i regionalne organy krajowe, które biorą na siebie odpowiedzialność za realizację unijnych zadań w myśl unijnej zasady subsydiarności (pomocniczości). Przedstawienie jego konstrukcji i nade wszystko zasad spajających jego poszczególne elementy prowadzi zaś do rozważań o szczególnym znaczeniu zasady subsydiarności. Dzięki temu powstaje uzasadnienie dla odnoszenia unijnego standardu dobrej administracji względem instytucji krajowych. Rozdział trzeci, który zamyka część teoretyczną rozprawy prowadzi do ustalenia katalogu instytucji, które powinny kierować się zasadą dobrej administracji i respektować wynikające z niej prawo do dobrej administracji, które potwierdza *Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej*. Identyfikacja tych instytucji została przeprowadzona w oparciu o trzy kryteria: kryterium polityk UE wdrażanych przez daną instytucję, kryterium zadań związanych z wdrażaniem funduszy UE oraz kryterium kontaktu z klientem.

Druga część rozprawy obejmuje badania empiryczne. W rozdziale czwartym zidentyfikowano uprawnienia składające się na standard prawa do dobrej administracji w ramach poszczególnych etapów wdrażania funduszy UE tj. etapu aplikowania, etapu procedury odwoławczej, etapu realizacji projektu oraz etapu post-projektowego. Rozdział piąty posłuży omówieniu przeprowadzonych badań empirycznych weryfikujących realizację owego standardu. Ujęto w nim podstawowe założenia badawcze, metodologię badań oraz ich wyniki zarówno w postaci „danych sumarycznych” jak też w formie wykresów i tabel. W rozdziale tym zawarto ponadto wybrane przykłady praktyki na tle standardu prawa do dobrej administracji w procesie wdrażania funduszy UE w Polsce (w latach 2007-2013), które stanowiły swoisty asumpt do realizacji badań własnych. W ostatnim rozdziale rozprawy na bazie ustaleń teoretycznych i wyników badań empirycznych zaprezentowano ocenę praktyki funkcjonowania prawa do dobrej administracji w polskim systemie wdrażania funduszy europejskich, akcentując kluczowe problemy prawne związane (bezpośrednio i pośrednio) z tym zagadnieniem oraz właściwe rekomendacje, co do prawa i praktyki.

Rozprawę oparto na dokumentach (wiązących i niewiązących), orzecznictwie i literaturze przedmiotu, natomiast praktykę zweryfikowano empirycznie wykorzystując odpowiednio metodologię badań socjologicznych. Uzyskane wyniki prowadzą do konkluzji, że prawo do dobrej administracji w polskim systemie wdrażania funduszy Unii Europejskiej ma wystarczające umocowanie formalne. Jego realizacja następuje jednak nierównomiernie, nieregularnie i w konsekwencji wymaga działań naprawczych.

Słowa klucze: prawo do dobrej administracji, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Europejski Kodeks dobrej Praktyki Administracyjnej, zasada subsydiarności, system instytucjonalny UE, fundusze UE.

Nioleta Hryniowicka - Filipkowska